

Et dicitur quod non
poterit esse nisi
inveniatur etiam
in aliis. Et dicitur
quod non poterit
esse nisi inveniatur
in aliis. Et dicitur
quod non poterit
esse nisi inveniatur
in aliis. Et dicitur
quod non poterit
esse nisi inveniatur
in aliis. Et dicitur
quod non poterit
esse nisi inveniatur
in aliis.

- Contente
- 1 Iust. Tikkori hyseniz et vacuatorū xii.
Carmen trin. lingua rūm.
 - 2 D. Ch. ist. Religi. & sp. de Godlym.
 - 3 D. Geor. Hylsii disputatione & alij aut.
 - 4 & 5 Iac. Herbrand. & sp. de lib. artis.
 - 5 D. Steph. Galathius & sp. de lib. artis.
 - 6 D. Ch. ist. Religi. & sp. de ps. xvi.
 - 7 Fing. die habet ut & hoc. contra strabon.
 - 8 D. T. pm. Hosiusii Vindictio & sp. tis.
 - 9 Ioach. Klosterlare Calv. & alij.
 - 10 Geor. Stoix Hypothes & Exorcismus
 - ii M. Ch. ist. Littelman Zofra iuuen
de Calvinis & private et Bagl.
 - 12 Licentiat Cap. Landauer & heist al
Weltl. zwelt der personen
Cönsul G. D. folle, Garbus
 - D. T. Com. Hysiusii Namur se der
zweyfacht mit den galliis.
 - WP Joh. K. jacob. Warwel C. M. ob. V. a.
& L. schwam. libel iijt. & De folle

POSITIONES
CONTRA FV-
ROREM MANICHA-
V M D E S V B S T A N-
TIA P E C C A T I

De quibus
Diuina iuuante clementia
Sub presidio

GEORGII MYLII D.
ET PROFESSORIS
THEOLOGI

Disputabitur
Ad 23. Junij, hora & loco consuetis
Anno M. D. XCII.

Respondente
M. ALBERTO VOLCMARO
LOBENSTEINENSIS.

IENAE Typis Tobiae Steinmanni.

P O S I T I O I.

INTER HORRENDA
opinionum monstra, quibus afflictissimum hoc Ecclesiæ senium, Christiani generis hostis exercuit, detestandus cumprimis est plusquam Manichæus ille furor, quem ab autore Flaccianismum appellatum, tuentes aliqui, Peccatum originis substantiam esse dictitant, & eam quidem non vulgarem: sed humanam, cum præstantissima hominis corrupti parte, anima nempè rationali, & præsertim nobilissimis eius potentiis, intellectu nimirum & voluntate, vnam & eandem.

II.

Contrariam huic, & quæ cum negatione coniuncta est, tententiam, dictant S. literarum monumenta, euincit vniuersa veræ fidei, & rectæ rationis analogia atque certitudo: probant denique omnium cùm veterum, tum recentium Theologorum de religione rectè sentientium iudicia.

III.

Attestatur hoc Moses, historiam creationis hoc elogio concludens: vidit Deus cuncta, quæ fecerat, & erant valde bona. Repetit verba eadem sub ratione magis καθόλες Ecclesiasticus: Opera Domini vniuersa, bona valde. Ex quibus dictis in hunc modum ratiocinamur:

Gen. 1. 31.
Eccl. 39. 21.

Si substantia est peccatum, aut creata sit oportet, aut increata.

Non autem hoc est. Sit igitur creata necessum est.

A 2

Iam

Iam verò porrò
Omnis à Deo creata substantia, bona est. 1. Tim. 4.4.
Peccatum originis non est bonum. Igitur.

IV.

Excipient isti, Atenim ne nos quidem istud dicimus. Fatemur enim à Deo creatam hanc peccati substantiam nullo modo esse: sed à Diabolo. Esto verò dicant istud. At male istuc eos dicere, firma probatior euincitur.

V.

Probatio autem talis est:

Substantia creata nulla est, quæ sit, nisi à solo Deo condita.

Ἐγέραφθειται est hæc enunciatio Ioan. 1.3. Omnia per Christum facta sunt, & sine ipso factum est nihil, quod factum est. Hebr. 3.4. Qui omnia creauit, Deus est, Eccl. 18.1. Qui viuit in æternum, creauit omnia pariter.

Peccatum (secunduni istos) est substantia, Ergò Rursus

Quicquid à Deo conditum non est, non est substantia.

Peccatum non est à Deo conditum. Ergò.

Vtrum ergò libet, eligant: & aut(quod non possunt) Deum peccati esse conditorem afferant: aut(quod nolunt) peccatum esse substantiam, dicere desinant: Tertium non inuenient.

VI.

Videri autem queat elogium illud Mosaicum, maximè quo ad hominem, cumentu eo esse antiquatum, qui lapsis postmodum protoplastis contigit. Lapsum enim hominem, & à Deo conditore auersum improbec, bonum nemo dixerit. Si non bonum, quî nam creaturam Dei, quam cogitare nisi bonam, nefas est?

Dispa-

VII.

Disparata ista sunt, Malum siue peccatorem, &, creaturam Dei esse: non pugnantia: Ex uno igitur & eodem subiecto sese inuicem non excludunt. Quod ut verum esse constet, vnum quæritur, An in ipso etiam lapsu, Adam; in ipsa apostasia Lucifer, creatura Dei esse desierit? Nemo opinor, dixerit. Certè cum o- Gen. 6. 13 mnis caro corrupisset viam suam, super terram, videns Deus, quod multa malitia hominum esset in terra, Delebo, inquit, hominem, quem creauī, à facie terræ. Pœnitet enim me, fecisse eos. Israelitico populo, Deut. 32. 6. quem generationem prauam atque peruersam Moses nuncupat, idem tamen dicit, Deus est, qui & possedit te, & fecit, & creauit te.

VIII.

In lapso ergo & peccatore homine duo consideranda veniunt. 1. Substantia ipsa hominis, quæ Deum creatorem habet. 2. Peccatum & malitia, quæ ab autore Diabolo profecta, homini creato accidit. Istinc, ut homo sit, habet: hinc ut malus & peccator appelletur, euenit: quæ duo quamuis ita iam coierint, ut re ipsa separabilia, nisi in resurrectione iustorum nunquam futura sint: sic tamen distinguenda sunt, ut cum creatura Dei, Diaboli opus nunquam confundatur.

IX.

Obseruat hoc discrimen cautissimè Scriptura ipsa, Sap. 2. 13. Deus, inquiens, creauit hominem immortalem: Inuidia autem Diaboli, mors introiuit in orbem terrarum. Rectè igitur ex Mosis elogio colligitur, Peccatum minime esse substantiam: minime autem minus hominis ipsius, quantumuis corrupti, nobilissimam partem aut essentiam.

A 3 Confir-

X.

Genes. 6. 5.

Confirmat negativam nostram alterum etiam Moses testimonium: Vidi Deus, quod multa malitia hominum esset in terra, & cuncta cogitatio cordis prona esset ad malum omni tempore. Non vitae tantum actae conselerationem perstringit Moses in primituo mundo hisce verbis: sed fontem etiam & scaturiginem tantæ luis notat, labem corruptionis originalem. Neque vero homines malitiam aut peccatum ipsum fuisse: sed multam hominum fuisse malitiam asserit: Insuper cogitationes à corde ipso: pronitatem ad malum ab homine ipso accuratissime discernit. Hinc ergo sic argumentamur.

Quod alterius est, vel in altero inest, non est alterum ipsum.

Cogitationes malæ sunt in altero, corde nimirum. Ergo non sunt ipsum cor, substantia intellectus aut voluntatis ipsa.

Item. Concretum cum abstracto essentialiter nunquam idem est. Cogitationem cordis pronam esse ad malum, hominem ipsum esse malum, aut multam eius esse malitiam meræ sunt concretorum notæ. Cum abstracto ergo peccati & corruptionis essentialiter idem esse nequeunt.

Psal. 51. 7.

XI.

Psaltes mali originalis fontem in seipso considerans, in iniquitatibus se conceptum, & in peccatis à matre in lucem istam editum esse profitetur, his dictis, ut conceptum ab iniquitate, matrem à peccato: sic solum ipsam ab utroque ingeniosè distinguens. Hac ergo distinctione, sequentis argumenti arietem nobis suppeditat.

Quam non conceptio est ipsa iniquitas, aut mater conci-

concipiens peccatum ipsum , in quo concipit, tam non
est soboles peccatum id , in quo ipsa concipit.

Vtrumque prius nullo modo est , foret enim con-
ceptus non in peccato , sed in conceptu ; & non mater
sed peccatum in peccato conciperet. Ergo similiter ha-
bet & posterius.

XII.

Seruator noster optimus , De corde exire mala & Matth. 15.
peccata , & his ipsis coinquinari hominem , grauissime 19.
docet. Quo loco quamuis ipsi sermo præcipue est, de
actualibus peccatis : generali tamen nota cor ipsum &
peccatum, hominem ipsum & coinquinationem discer-
nit , & in hunc modum argumentandi materiam nobis
præbet :

Si Species sub eodem genere positæ , sub diuersis
generibus comprehendi neutquam possunt: conse-
quens est , ut peccatis actualibus, à classe substantiarum
remotis maximè à substantia cordis & essentia homi-
nis distinctis , peccati originalis ratio diuersa esse ne-
queat.

Antecedens verum est. Efficitur ergo verum esse
& consequens.

Foret autem ἐτερογένεια quædam , si actualibus pec-
catis in accidentium numero positis , Originale pecca-
tum in classe substantiarum collocaretur.

XIII.

In medio Areopagi consistens Apostolus inter ciues Aa. 17,22.
Athenienses, inquit, In Deo viuimus , mouemur & su-
mus , Vitam , motum , essentiam omnium hominum
etiam non renatorum ad Deum autorem conseruato-
remque referens. Vi ergo huius axiomatici dicti sic
concludimus.

Contra

Contradictoria locum simul habere non possunt.

Hominis vitam , motum , essentiam , ex Deo esse:
Prosper eademque ex Diabolo esse , sunt contradictoria. Ergo
Nulla igitur vitijs substantia, nul- Et verè dicuntur hæc ex Diabolo esse, & esse inten-
laq; vita est, non nisi ex Diabolo) esse affirmatur.

XIV.

Rom. 7. 17. Apostolus idem ad Romanos, Peccati huius con-
& v. 21. ditionem & naturam , ex professo describens , vocat id
inhabitans peccatum & peccatum , quod insit : Insu-
per idem appellat Malum adiacens. Quibus illud eti-
am succenturiatur , quod Rom. 5. 12. Non in mundo
subsistens : sed ad mundum ingressum peccatum nun-
cupatur. In his solis locis , si reliquarum scripturarum
nullum in promptu esset subsidium, pedem nos firmiter
tanquam in arce belli figentes , sic argutamur :

Cuiuscunque rei esse non est , nisi in altero inesse,
ea incensu substantiarum locum habere nequit.

Peccati originalis esse totum , est inesse. Ergo.

XV.

Hebr. 12. 1. Epistola ad Hebræos, de hoc ipso peccato loquens
itidem , appellat id Ἀπεγίστον , circumstans nos vn-
dique & quasi probè circumuallans peccatum. Sic
igitur nos mox ista colligere docet :

Circumstantiæ rerum , non sunt ipsa substantia ea-
rundem.

Peccatum originis circumstat hominem. Ergo
non est ipsa eiusdem substantia.

XVI.

1. Ioan. 3. 4. Ioannes , Peccatum absolute finiens , ἀνομία id in-
signit. Demonstrationem igitur sua finitione talem
nobis suggerit.

Nulla

Nulla *avaricia* est substantia.

Peccatum est *avaricia*. Ergo.

Maioris veritas inde patet, quia *avaricia* est abstractum aliquid à substantia, propter quod abstractum, substantia non *avaricia*: sed *avarus* appellatur. Ergo propter adiacens & adhærens peccatum, *avarus* peccator, & subiectum ipsum in concreto *avarus*, non *avaricia* dicitur, neque *avarus* de concreto prædicari abstractum istud vñquam potest.

XVII.

Quod si ad analogiam fidei, & optimæ rationis iudicium trutinam nostram in isto errore metiendo adiungamus, impietas & absurditas nihilo minor, quam in præcedenti examine falsitas ex isto errore promicabit.

XVIII.

Deum conditorem rerum creatarum omnium fides nobis credenda proponit, & verò rerum nullarum nisi bonarum, si opus ipsum creationis consideres. Fingamus verū esse istum de substantia peccati errorem: sic fiet, Ut aut Deus sit peccati autor atque conditor: aut hoc negato, Creationis honor Deo afferatur, & substantiarum creator constituatur Satanus. Tertium dari nullum poterit.

XIX.

Iam ex fide nostra indubitate constat, Non Deum à Deo: sed hominem à Deo primitus esse conditum, cum protoplastus efformatus esset. Hoc posito, concessoque effectum euadit, Imaginem Dei in homine, ad quam conditus primùm fuerat, essentialē nullo modo fusile. Si enim ea fuisset imaginis istius ratio, ut iustitia & sanctitas hominis cum essentia eiusdem, vnum quidam fuisset simplicissimè: iam non hominem: sed De-

B

um con-

um condidisset Deus , cuius iustitia & sanctitas oppo-
sito peccati habitu permutari , aut amitti in æternum
nunquam potuisset.

XX.

Hinc ratiocinari in hunc modum possumus :
Si imago Dei & originalis iustitia, essentialis in ho-
mīne non fuit : contrarium peccati habitum , substan-
tia hominis finire qui voluerit , extrema appetitā & uirōes
laborabit. Illud negari verè non potest. Stabit igitur
& alterum.

XXI.

Iam quomodo Vnigenitum Dei Filium nobis fra-
tribus suis secundum humanam naturam (excepto pec-
cato) similem esse factum confitebimur , si peccatum
& natura humana , substantiā prorsus idem sunt ? Simi-
lis igitur nobis dicetur factus Filius Dei secundum hu-
manam naturam sine peccato , hoc est , sine humana
natura.

XXII.

Iam iterum posito isto de substantia peccati erro-
re , non concessio tamen : Certè aliis substantia Ada-
mus sit oportet , qui initio conditus est , ab eo , qui in
peccatum est prolapsus. Alius itidem & es-
sentia diversus , Adam regeneratus : denique aliis ite-
rum , qui ad vitam resurrecturus est , quam qui sepultus
fuerat. Vno igitur Adamo , in quatuor substantijs dis-
cretos homines , in hunc modum distracto : quid cul-
pa lapsi Adæ , ad primò conditum illum , substantia di-
uersum attinebit ? Quid regeneratio , lapsus ? Quid re-
surrectio , sepultum ?

XXIII.

Denique tollit & confundit hæresis ista omnes ve-
ras lusti-

ras Iustificationis , Remissionis peccatorum , Rege-
nerationis , Baptismi , pœnitentiæ , promissionum Euans
gelicarum , comminationum legalium , adeoque pro-
pè omnis religionis nostræ Christianæ rationes . Nun-
quid ergò hoc agmen quoddam Libycorum monstro-
rum non est , quod vna illa ac sola fidei nostræ analo-
gia longissimè discutit & profligat ?

XXIV.

Quid verò hæretica ista opinione ἀλογώτερον , &
magis vndequaq; ἀσύνετον excogitari vñquam potuit ?

XXV.

Peccato originis non competit definitio substan-
tiæ . Nunquam enim & nuspianc est αὐγυωσατον , Er-
go nec definitum congruit .

XXVI.

Peccatum originis , genere priuationis partim :
partim morbi atque vitii finitur . Neutri parti generis
cum substantia quicquam est commune . Finitæ ergo
speciei diuersam esse rationem , ratio nulla patitur .

XXVII.

Nihil est essentialiter malum aut peccatum in mun-
do , ne Diabolus quidem . Ratio est , Essentia enim
omnis à Deo est condita , in quem essentialis mali cul-
pa alioquin omnis redundatura esset . Ergo neque ta-
le esse originale malum potest .

XXVIII.

Actus nullus transit in substantiam , etiam infinito-
rum seculorum progressu . Peccatum quod in nobis
originale est , in Adamo actuale fuit . Ergo generis
sui naturam mutare nullo modo potuit .

XXIX.

Peccatum originis non est substantia , aut res per

se subsistens, Hominis ergo substantia, aut pars eius substantialis ut sit, fieri plane nequit.

XXX.

Si peccatum originis separabile est ab homine: substantia eiusdem, aut pars eius substantialis esse non potest. At est sane separabile: formaliter quidem per gratiam remissionis in renatis: tandem etiam materialiter in resurrectione à beatis cœlitibus. Substantiale ergo esse omnino nequit.

XXXI.

Si peccatum Primæuum substantiale est in homine & sic cum homine ipso conuertibile: renati & beati, aut remissione & abolitione istius peccati non potentur: aut homines non fuerint. Neutrum pietas aut veritas assuerare patitur. In antecedente ergo impietas & falsitas insit, necessum est.

XXXII.

Si peccatum est ipsa anima rationalis: labes originalis non homini toti pariter: sed alteri duntaxat eiusdem parti incumbet. Fuerit igitur immune ab isto contagio suis primæuæ, corpus cuiusque hominis, & facultates animales reliquæ. Absurdum hoc. Simile ergo alterum.

XXXIII.

Causa efficiens peccati partim est Diabolus, partim hominis mala voluntas. Neutra causa producit substancias. Absolum est ergo peccati substantialis figmentum.

XXXIV.

Substantia quatenus est substantia, causa non est actionum: sed quatenus facultatibus, viribus, habitibus seu qualitatibus alijs est instructa. Qualitas enim forma

Forma est , per quam substantia est efficax. Homo, non
qua homo, peccat : sed qua originalis mali labe cor-
ruptus est. Substantiale ergo esse in homine peccatum
originale non potest.

XXXV.

Omne malum est in bono. Iam ut bonum cum
malo , non est conuertibile : sic substantia ipsa, aut pars
alterutrius esse vtrinque neutrum potest. Peccatum
est in homine . Illud ergo neq; cum hoc conuertibile ,
neque substantia aut pars substantialis eiusdem esse vi-
lo modo potest.

XXXVI.

Autoritatibus sententia nostra munitissima etiam
euadit.

XXXVII.

Symbola Ecclesiæ authentica , Deum creatorem
rerum omnium tam visibilium, quam inuisibilium pro-
farentur.

XXXVIII.

Iam quicquid concilia statuerunt , disputeruntque
orthodoxæ antiquitatis Patres & Doctores vniuersi,
Augustinus præcipue, Tomi v i.libris quadraginta du-
obus adversus Manichæos ex professo ; id in præsentis
materiæ controuersia vniuersum nobis venit in subsis-
tium.

XXXIX.

Augustana Confessio, Peccatum originis non sub-
stantiam , sed morbum seu vitium definit : & homini- Artic. 2.
bus natis , non peccata nasci : sed homines cum pecca-
to nasci asseuerat. Et Art. 19. Deum creatorem ,con-
seruatoremq; naturæ humanæ appellans, à peccato can-
dem accuratissimè distinguit.

X L.

Apologia quasuis Philosophicorum & Scholasticorum Theologorum opiniones , vim peccati extenuantes , impugnans ac refutans , nusquam substantiale esse in homine peccatum pronunciat: sed reatus & corruptionis complexu , vniuersam mali istius originalis amplitudinem comprehendendi , strenue pugnat.

X L I.

Part. 3. art.

10

Articuli Smalcaldici , Peccatum istud non naturam ipsam . sed corruptionem naturæ appellant : & hæreditarij istius mali lue homines non peccatum , sed peccatores factos esse peonunciant.

X L I I.

Super Gen.

c. 4.

Super Gen.

c. 11.

Super cap.

33.

Lutherus labem illam originalem negat esse natu- ræ immutationem. Manet quidem , inquit , natura: sed multis modis corrupta. Item. Spirituales homi- nes debent distinguere inter peccatum originales & creaturam Dei. Et alibi. Inter morbum naturæ per pec- catum vitiatæ , & suum opus , Spiritus Sanctus discernit. Item peccatum & mors sunt mala separabilia. Et mox. Secundum naturam , eadem est Christi caro cum nostra Sed in conceptione eius accessit Spiritus Sanctus , ob- umbrans & purificans illam massam , quam accepit de virgine , ut coniungeretur cum diuina natura. In Chri- sto sanctissima , purissima , mundissima caro est. In nobis autem & omnibus hominibus corruptissima , nisi quantum in Christo reparatur.

X L I I I.

Formula Concordiæ primum huic controuersiæ locum destinans , ex Ecclesia furorem fanaticum adver- sæ sententiæ manifesto decreto exterminat.

Conclu-

XLIV.

Concludimus ergo , quamuis horrendæ ipsi fœdissimati labis istius hæreditariæ (maiori vtique , quam quæ hominum animis comprehendendi , aut verbis explicari vñquam queat) detractum ne tantillum quidem velimus : tamen eam absque grandi blasphemia diuinæ veritatis , & discrimine plerorumque adeò fidei articulorum substantiale malum in homine etiam corruptissimo , appellari nullo modo posse. Deus Opt. Max. qui omnem plantam , quam ipse non plantauit , eradicat , huius etiam fanaticæ opinionis fermentum , cuius minutæ adhuc sunt radiculæ , & dispersæ reliquæ , ex Ecclesia sua benigne & paternè expurget .

A M E N.

~~Ch. 10~~
Lit. Lst. rec. A 303^m

